
Grozījumi:

03.06.2010. likums / LV, 94 (4286), 15.06.2010. / Stājas spēkā 01.07.2010.
05.06.2014. likums / LV, 119 (5179), 19.06.2014. / Stājas spēkā 01.01.2015.
30.03.2017. likums / LV, 75 (5902), 12.04.2017. / Stājas spēkā 26.04.2017.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Meliorācijas likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **zemes meliorācija** — zemes uzlabošana, kas mazina klimatisko apstākļu nelabvēlīgo ietekmi un nodrošina dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu;
- 2) **meliorācijas sistēma** — specializētu būvju un ierīču kopums zemes ūdens režīma regulēšanai;
- 3) **valsts meliorācijas sistēma** — valstij piederoša meliorācijas sistēma, kuras ekspluatāciju un uzturēšanu īsteno valsts;
- 4) **valsts nozīmes meliorācijas sistēma** — meliorācijas sistēma, kura atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem un parametriem un kuras ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina valsts;
- 5) **pašvaldības meliorācijas sistēma** — pašvaldībai piederoša meliorācijas sistēma, kuras ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina pašvaldība;
- 5¹) **pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēma** — koplietošanas meliorācijas sistēma, kas būtiski ietekmē ūdens režīmu pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajās apbūves teritorijās, lauksaimniecības un mežu teritorijās, infrastruktūras objektos (ielās, ceļos, ūdenssaimniecības objektos, pašvaldības polderos);
- 6) **koplietošanas meliorācijas sistēma** — meliorācijas sistēma, kura regulē ūdens režīmu divos vai vairākos zemes īpašumos vai tiesiskajos valdījumos esošā zemē;
- 7) **viena īpašuma meliorācijas sistēma** — meliorācijas sistēma, kura regulē ūdens režīmu vienā zemes īpašumā;
- 8) **meliorācijas sistēmas ekspluatācija** — meliorācijas sistēmas izmantošana projektētajiem mērķiem;
- 9) **meliorācijas sistēmas uzturēšana** — meliorācijas sistēmas uzraudzības un kopšanas darbu komplekss, kas nodrošina tās darbību un saglabāšanu;

10) **melioratīvā hidrometrija** — ūdensteču, ūdenstilpju un meliorācijas sistēmu ūdens režīma sistemātiski novērojumi un mērījumi hidrometriskajos posteņos, kā arī iegūto datu apstrāde;

11) **hidrometriskais postenis** — stacionāri aprīkota vieta, kur veic sistemātiskus virszemes ūdensobjektu un meliorācijas sistēmu ūdens režīma novērojumus un mērījumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2010. un 05.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

2.pants. Likuma mērķis ir nodrošināt tādu meliorācijas sistēmu pārvaldības mehānismu, kas veicina dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un izmantošanu, nodrošina iedzīvotāju drošībai un labklājībai, infrastruktūras attīstībai nepieciešamo ūdens režīmu, kā arī racionālu meliorācijas sistēmu būvniecību, ekspluatāciju, uzturēšanu un pārvaldību.
(05.06.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

3.pants. Zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam ir tiesības veikt zemes meliorāciju, ievērojot normatīvajos aktos par meliorācijas sistēmas būvniecību noteiktās prasības, un pienākums ekspluatēt un uzturēt meliorācijas sistēmu atbilstoši attiecīgu normatīvo aktu prasībām.

4.pants. (1) Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" izdod tehniskos noteikumus šādām darbībām meliorētajās zemēs un ekspluatācijas aizsargjoslās ap meliorācijas būvēm un ierīcēm:

- 1) būvju un inženierkomunikāciju būvniecībai, pārvietošanai un pārbūvei;
- 2) derīgo izrakteņu ieguvei;
- 3) meža ieaudzēšanai;
- 4) kokaugu stādījumu ieaudzēšanai lauksaimniecībā izmantojamā meliorētajā zemē;
- 5) citām darbībām vietās, kur tas var traucēt meliorācijas sistēmas darbības režīmu.

(2) Tehnisko noteikumu saņemšanai nekustamā īpašuma īpašnieks vai tiesiskais valdītājs vai tā pilnvarota persona iesniedz valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" iesniegumu, kurā pamato iecerī un kuram pievieno paredzētā pasākuma vietas atrašanās plānu mērogā 1:10 000 vai augstākas noteiktības mērogā.

(3) (Izslēgta ar 05.06.2014. likumu)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015. Sk. Pārejas noteikumu 8.punktu)

5.pants. Būvju un inženiertīklu būvniecība, pārbūve vai atjaunošana meliorētās zemes robežās vai ārpus tām, vai ekspluatācijas aizsargjoslās ap meliorācijas būvēm un ierīcēm nedrīkst pasliktināt zemes ūdens režīmu un meliorācijas sistēmas darbību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

6.pants. Zemes īpašnieki vai tiesiskie valdītāji kopīgi nodrošina koplietošanas meliorācijas sistēmas projektēšanu un būvdarbus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

7.pants. Meliorācijas sistēmas atkarībā no to iedarbības uz zemes ūdens režīmu iedala šādi:

- 1) nosusināšanas sistēma — specializētu būvju kopums zemes nosusināšanai;
- 2) apūdeņošanas sistēma — specializētu būvju un ierīču kopums zemes apūdeņošanai;
- 3) divpusējās darbības meliorācijas sistēma — nosusināšanas sistēma, kas izmantojama arī zemes apūdeņošanai.

8.pants. Meliorācijas sistēmas atbilstoši meliorācijas kadastra datiem, kā arī atkarībā no to ekspluatācijas un uzturēšanas iedala šādi:

- 1) valsts meliorācijas sistēma;
- 2) valsts nozīmes meliorācijas sistēma;
- 3) pašvaldības meliorācijas sistēma;
- 3¹) pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēma;
- 4) koplietošanas meliorācijas sistēma;
- 5) viena īpašuma meliorācijas sistēma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

9.pants. Kārtību, kādā nosakāmi un atlīdzināmi zaudējumi, kas saistīti ar meliorācijas sistēmas bojāšanu, iznīcināšanu vai izmantošanas tiesību ierobežošanu, nosaka Ministru kabinets.

II nodaļa Meliorācijas sistēmas pārvaldība

10.pants. Meliorācijas sistēmas būvniecību kontrolē pašvaldības būvalde.

11.pants. Meliorācijas sistēmas ekspluatāciju un uzturēšanu uzrauga valsts un pašvaldību institūcijas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

12.pants. Zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs nodrošina iespēju piekļūt meliorācijas būvēm un ierīcēm, kas atrodas viņa īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošās zemes robežās, amatpersonām un to pilnvarotām vai norīkotām personām, kuras kontrolē un uzrauga meliorācijas sistēmu vai veic darbus, kas saistīti ar meliorācijas sistēmas inventarizāciju, būvniecību, ekspluatāciju un uzturēšanu.

(05.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

13.pants. Melioratīvās hidrometrijas darbu veikšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

13.¹ pants. Valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu sarakstu apstiprina zemkopības ministrs atbilstoši normatīvajiem aktiem par meliorācijas kadastru.

(05.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

III nodaļa Meliorācijas kadastrs

14.pants. (1) Meliorācijas kadastrā ietver informāciju par jebkuru valsts, pašvaldības, fiziskās vai juridiskās personas īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošu meliorācijas sistēmu, tai skaitā datus par meliorētās zemes izvietojumu, meliorācijas sistēmas kvantitatīvo un kvalitatīvo stāvokli, kā arī norāda šīs zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju.

(2) Meliorācijas kadastra izveidošanai un uzturēšanai izmanto Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datus par zemes vienības robežām, zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju, kā arī kadastra apzīmējumu.

(3) Meliorācijas kadastra saturu, izveides, uzturēšanas un informācijas apmaiņas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

15.pants. Meliorācijas kadastra datus uztur un aktualizē valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi".

16.pants. (1) Lai aktualizētu meliorācijas kadastru:

1) valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" veic pirmreizēju valsts meliorācijas sistēmas un valsts nozīmes meliorācijas sistēmas inventarizāciju;

2) zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs veic pirmreizēju viena īpašuma meliorācijas sistēmas un koplietošanas meliorācijas sistēmas inventarizāciju.

(2) Inventarizācijas laikā iegūto informāciju zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs iesniedz valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi".

(3) Meliorācijas sistēmas inventarizācijas saturu un veikšanas kārtību, kā arī meliorācijas kadastra datu iesniegšanas un aktualizēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

17. pants. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" pēc zemes vienības īpašnieka, tiesiskā valdītāja vai pašvaldības pieprasījuma izsniedz pieprasītajam meliorācijas kadastra izziņu par zemes vienības meliorācijas sistēmu vai meliorācijas sistēmas daļu.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

18.pants. Zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs mēneša laikā pēc pārmaiņām meliorācijas sistēmā rakstveidā informē valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" par kvantitatīvām vai kvalitatīvām pārmaiņām meliorācijas sistēmā savā īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošās zemes robežās.

IV nodaļa

Meliorācijas sistēmas būvniecība, ekspluatācija un uzturēšana

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

19.pants. Valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu būvniecību, uzturēšanu un ekspluatāciju nodrošina valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

20.pants. Melioratīvās hidrometrijas hidrometriskos posteņus uztur, tajos sistemātiskus novērojumus, mērījumus un aprēķinus veic un hidrometrijas datu pieejamību sabiedrībai nodrošina valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi".

21.pants. Meliorācijas sistēmas valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts meži", Valsts meža dienesta un Dabas aizsardzības pārvaldes valdījumā nodotajā valsts meža zemē ekspluatē un uztur attiecīgi valsts akciju sabiedrība "Latvijas Valsts meži", Valsts meža dienests un Dabas aizsardzības pārvalde, izņemot šā likuma 19.pantā noteikto.

22.pants. (1) Pašvaldības meliorācijas sistēmas būvniecību, ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina attiecīgā pašvaldība.

(2) Ja pašvaldības meliorācijas sistēma atrodas divu vai vairāku pašvaldību administratīvajā teritorijā, to pienākums ir piedalīties pašvaldības meliorācijas sistēmas būvniecībā, ekspluatācijā un uzturēšanā.

(05.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

22.¹ pants. (1) Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecību, ekspluatāciju un uzturēšanu

nodrošina attiecīgās zemes īpašnieki vai tiesiskie valdītāji. Pašvaldība var piedalīties pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecībā, ekspluatācijā un uzturēšanā.

(2) Kārtību, kādā pašvaldība piedalās pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecībā, ekspluatācijā un uzturēšanā, kā arī kārtību, kādā pašvaldība piedalās pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecības, ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksu segšanā, nosaka Ministru kabinets.

(05.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

22.² pants. (1) Pašvaldība pieņem lēmumu par pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas statusa piešķiršanu. Pirms lēmuma pieņemšanas pašvaldība saskaņo ar valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" koplietošanas meliorācijas sistēmas atrašanās vietu, meliorācijas kadastra apzīmējumus un garumu, kā arī noskaidro un izvērtē to zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju viedokli, kuru zemes vienību robežās atrodas koplietošanas meliorācijas sistēma. Pieņemto lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(2) Pašvaldība saistošajos noteikumos var paredzēt papildu prasības attiecībā uz pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas ekspluatāciju un uzturēšanu un atbildību par minēto prasību pārkāpšanu.

(3) Pašvaldība mēneša laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas statusa piešķiršanu, informē par to valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi".

(05.06.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.03.2017. likumu, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

23.pants. Koplietošanas meliorācijas sistēmu ekspluatē un uztur attiecīgās zemes īpašnieki vai tiesiskie valdītāji.

24.pants. Viena īpašuma meliorācijas sistēmu ekspluatē un uztur attiecīgās zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

25.pants. Ministru kabinets izdod meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumus, izvirzot prasības, kas zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāievēro meliorācijas sistēmas izmantošanā, kopšanā un saglabāšanā.

25.¹ pants. Būvniecības ieceri, kas plānota pierobežas joslā, pirms ieceres iesnieguma iesniegšanas būvaldei saskaņo ar Valsts robežsardzi.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

25.² pants. Meliorācijas sistēmu īpašniekiem ir pienākums saskaņot ar zemes īpašnieku meliorācijas sistēmas būvniecības ieceri. Būvniecības ieceres saskaņošanas procedūru var aizstāt ar savlaicīgu zemes īpašnieka informēšanu rakstveidā, ja plānota valsts meliorācijas sistēmu, valsts nozīmes meliorācijas sistēmu un pašvaldības meliorācijas sistēmu atjaunošana, nemainot iepriekš noteiktās aizsargjoslas platumu vai aizsargjoslas lielumu.

(30.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.04.2017.)

V nodaļa Meliorācijas finansēšana

26.pants.

(Izslēgts ar 03.06.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2010.)

27.pants. Valsts meliorācijas sistēmas un valsts nozīmes meliorācijas sistēmas būvniecību, pārbūvi un atjaunošanu, ekspluatāciju un uzturēšanu finansē no šim nolūkam paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem.

(03.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

28.pants. Pašvaldības meliorācijas sistēmas būvniecību, ekspluatāciju un uzturēšanu finansē pašvaldība.

29.pants. (1) Koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecību, ekspluatāciju un uzturēšanu finansē attiecīgās zemes īpašnieki vai tiesiskie valdītāji atbilstoši noteiktai maksai.

(2) Koplietošanas meliorācijas sistēmas, pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas, kā arī tādas pašvaldības meliorācijas sistēmas un pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas, kuras atrodas divu vai vairāku pašvaldību administratīvajā teritorijā, būvniecības, ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksu aprēķināšanas, sadales un norēķinu kārtību nosaka Ministru kabinets.

(3) Gadījumos, kad koplietošanas meliorācijas sistēma nenodrošina meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvnormatīvos paredzēto ūdens režīmu vai rada avārijas draudus, pašvaldība ir tiesīga nodrošināt koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecības, ekspluatācijas un uzturēšanas finansēšanu, iekasējot maksājumu no zemes īpašnieka vai tiesiskā valdītāja.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

30.pants. Viena īpašuma meliorācijas sistēmas būvniecību, ekspluatāciju un uzturēšanu finansē attiecīgās zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

31.pants. Melioratīvo hidrometriju, meliorācijas praktiskās zinātnes pētījumus un izstrādnes, nozares normatīvu (standartu) sagatavošanu un meliorācijas kadastra kārtošānu finansē no šim nolūkam paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem.

VI nodaļa **Melioratīvā tehniskā dokumentācija**

32.pants. (1) Melioratīvā tehniskā dokumentācija satur lauksaimniecības zemes meliorācijas projektu dokumentāciju, hidrotehnisko būvju projektu rasējumus (oriģināli), ūdensnoteku un polderu projektu dokumentāciju, mežu meliorācijas projektus, meliorācijas nozares uzņēmumu ēku un būvju projektu dokumentāciju, kā arī dažādu ūdenssaimniecības izstrādņu dokumentāciju.

(2) Melioratīvās tehniskās dokumentācijas arhīvu glabā valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi".

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanās spēku zaudē 2003.gada 20.novembrī pieņemtais Meliorācijas likums (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 2004, 2.nr.).

2. *(Izslēgts ar 03.06.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2010.)*

3. *(Izslēgts ar 03.06.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2010.)*

4. Ministru kabinets līdz 2010.gada 30.jūnijam izdod šā likuma 13.pantā un 16.panta trešajā daļā minētos noteikumus.

5. Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2010.gada 30.jūnijam ir piemērojami šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 2004.gada 8.aprīļa noteikumi Nr.272 "Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi";

2) Ministru kabineta 2004.gada 1.jūnija noteikumi Nr.520 "Kārtība, kādā nosakāmi un atlīdzināmi zaudējumi, kas saistīti ar meliorācijas sistēmu bojāšanu, iznīcināšanu vai to izmantošanas tiesību ierobežošanu";

3) Ministru kabineta 2004.gada 27.jūlija noteikumi Nr.629 "Meliorācijas kadastra noteikumi";

4) Ministru kabineta 2004.gada 3.augusta noteikumi Nr.662 "Koplietošanas meliorācijas sistēmu būvniecības, ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksu aprēķina, to sadales un norēķinu kārtība".

6. *(Izslēgts ar 03.06.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2010.)*

7. Ar šā likuma spēkā stāšanos Lauku atbalsta dienests nodod un valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" pieņem meliorācijas kadastru un melioratīvo hidrometriju un ar to saistīto kustamo un nekustamo mantu, vienlaikus izslēdzot attiecīgo mantu no Lauku atbalsta dienesta bilances un uzņemot to valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" bilancē.

8. Šā likuma 4.panta pirmās daļas 4.punkts attiecībā uz tehnisko noteikumu izdošanu kokaugu stādījumu ieaudzēšanai lauksaimniecībā izmantojamā meliorētajā zemē stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā.

(05.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

9. Ministru kabinets līdz 2014.gada 31.decembrim izdod šā likuma 22.¹ panta otrajā daļā un 29.panta otrajā daļā minētos noteikumus.

(05.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

Likums stājas spēkā 2010.gada 25.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2010.gada 14.janvārī.

Valsts prezidents V.Zatlers

Rīgā 2010.gada 22.janvārī